

Krigets kultur

Karl Elving

1929

De fördelar, som vinnas genom krigen äro endast skenbara och förorsaka oftast nya krig. Den förlorande parten lurar på lämpligt tillfälle att taga revansch för att återupprätta äran och återvinna de förra förlusterna. Och så börjar ett nytt krig.

Med större krig följa även ekonomiska kriser, vars verkningar i första hand gå ut över de fattiga, men de rika och maktägande försättas på samma gång i ett osäkerhetstillstånd. Ty oroligheter och upplöpp medfölja krig och ofta ha de regerande under och efter krigen blivit tvingade att lämna sin maktställning. Regenter och härförare ha blivit mördade eller drivna i landsflykt.

Julius Cesar dödades, Hannibal begick självmord och Napoleon I förvisades till en ö. Epaminondas, Gustav II Adolf, Karl XII och många andra stora härförare ha stupat på slagfältet. Och de öden som drabbat Napoleon III, Nikolaus II och kejsar Wilhelm II visa likaledes att krigen kunna, för de regerande furstarna, vara en vansklighet. Historien är rik på dylika fall, men de nämnda må här vara nog.

I krigens fotspår ha alltid följt fattigdom, hungersnöd och andra ohyggligheter. En mycket vanlig uppfattning är, att nöden och eländet efter det senaste kriget varit värre än någonsin förr.

Detta beror antagligen därpå att människorna ha så lätt att glömma genomgångna lidanden, i synnerhet sådana som de själva icke varit med om. Historien är full med lidande och nöd och det har funnits tider, då människorna fått genomgå lika svårartade kriser som vi efter världskriget.

Tiden för Jerusalems förstörelse år 70 e. Kr., var en svår hemsökelsens tid för judarna. Genom inbördes strider hotade de att förstöra varande och i Jerusalem, som var fullpackat med människor, rasade pest och hungersnöd. Titus, som belägrade staden ville skona dess befolkning och uppmanade den att giva sig, men fick ett hånfullt svar på sin uppmaning, varefter Jerusalem intogs och jämnades med marken. Ett fruktansvärt blodbad uppstod och omkring en miljon människor mördades.

Flammarion skriver om denna tid:

»Kanske har historien aldrig uppvisat en sådan rad av olyckor, fasor, grymheter, galenskaper och katastrofer på så kort tid (åren 64-69)... Skräckväldet 1793 och kommunen 1871 voro ett intet mot ohyggligheterna under judarnas inbördes krig».

Nöden i Rom år 408, då staden belägrades av den västgotiske konungen Alarich lär ha trotsat all beskrivning. Roms befolkning, som då uppgick till 1,200,000 människor hotades med svältdöden. Det berättas, att människor slaktades i hemlighet och att mödrar dödade sina barn för att äta deras kött. Smittosamma sjukdomar, krigens ständiga följeslagare angrep befolkningen och »människorna dogo som flugor». Gator och kanaler voro fulla med ruttna lik och demoraliserade av eländet följde ingen längre sedlighetens eller naturens lagar.

Under samma århundrade drog Attila, i spetsen för 700,000 man, en för den tiden väldig krigshär, genom minst en tredjedel av Europa och odelade städer och förhärjade länder. Hunger och pest följde i hans spår.

I ett av hans slag, vilket anses höra till de blodigaste i historien, blevo 300,000 man av hans här kvarliggande på slagfältet, dödade. I Moesien, Trakien och Makedonien förstörde han med sina härar 70 blomstrande städer och ödelade så gott som hela landsträckan mellan Adriatiska och Kaspiska haven.

Sådan är krigskulturen.

Från år 910 till 945 härjade ungrarna så vilt att åkerfälten icke längre brukades. Och dessutom »regnade det under hela tre år så att jorden icke längre har någon frukt», heter det i skildringarna från denna tid.

En samtida Raoul Globber, har beskrivit tidsförhållandena på följande drastiska sätt.

»De rika magrade och blevo bleka; de fattiga gnagde på trädrötter, flera gingo därhän att de åto människokött. På vägarna grepo de starkare de svaga, söndersleto dem, stekte och åto upp dem. Några bjödo barnen ett ägg, en frukt och lockade dem avsides för att sluka dem. Denna yra, detta raseri gick därhän, att djuren gingo säkrare än människorna. Barnen dödade sina föräldrar för att uppäta dem, mödrarna slukade sina barn. Liksom om det hade blivit ett allmänt antaget bruk att äta människokött, vågade en man utbjuda sådant på torget i Tournus. Han nekade icke och blev bränd. En annan gick under natten och grävde upp detta samma kött, åt upp det och blev likaledes bränd.»

»Människor dogo överallt av svält och åto reptiler, orena djur och människokött. I Maconskogen, helgad åt Johannes, hade en mördare byggt en koja, där han strypte pilgrimer och andra resande. En dag inträdde en förbifare med sin hustru i kojans för att söka vila. De funno golvet bestrött med människohuvuden. Förfärad stego de upp för att fly, men värden ville kvarhålla dem. De försvarade sig, lyckades undkomma och berättade historien vid sin ankomst till Macon. Man skickade soldater till det bloddrypande härbärgets; de funno där fyrtioåtta människohuvuden. Mördaren släpades till staden och brändes levande.»

Åren 980-1040 utgöra en mörk period av Europas historia. Icke mindre än 48 av dessa 73 år äro uppfyllda av hungersnöd och farsoter.

Krig och upprorsrörelser rasade i flera av Europas länder och kristendomens läror utbreddes med vapenmakt.

»Hungersnöd och pest rådde i hela Europa. Då grasserade sjukdomen »den heliga elden», som förbrände lemmarna och skilde dem från kroppen; de sjukes kött tycktes träffat av elden, lösgjorde sig från benknötorna och föll sönder i förruttnelse. Dessa olyckliga betäckte vägarna till pilgrimplatserna, belägrade kyrkorna, hopade sig i dem, uppfyllde dem med stank och dogo på de heliga relikerna. Denna ohyggliga pest borttryckte mer än fyrtiotusen människor i Aquitanien och uppfyllde hela södra Frankrike med jämmer och klagan.» (Flammarion.)

Historien är rik på dylika ohyggligheter, jag kan inte dröja vid alla, men för att ytterligare belysa krigens barbarism gör jag ett kort uppehåll vid trettioåriga kriget. Uppgifterna äro hämtade ur Held och Corvins världshistoria.

Redan år 1639 rådde stor hungersnöd på flera ställen i Tyskland. Människorna dogo av hunger så att föräldrarna dödade sina barn, då de icke kunde föda dem. I belägrade städer betalades en råtta med en gyllen och fjärdedelen av en hund med sju gyllen. Barn bortstulos och slaktades i hemlighet. I fängelserna uppåtos avlidna fångar av sina olyckliga kamrater. Under åren 1636-1637 blev hungersnöden så förskräcklig att självdöda djur hämtades ifrån flåbusen och lik togos ur galgarna och gravarna till människoföda. Anhöriga dödade och åto upp varandra och föräldrar slaktade sina barn. Huru demoraliserande kriget verkade, bevisas bäst av en påkommen lust att »få plåga och martera personer av alla åldrar och kön, som utmärker detta krig framför andra».

Människor stektes framför eldar och i bakugnar; på andra utstungos ögonen och avskuros näsa och öron eller bröstet på kvinnorna.

Kroaterna uppskuro magen på havande kvinnor, ryckte ut fostren och trampade sönder dem med fötterna. Små barn krossades mot husväggarna och på fullvuxna personer genomstungos, ömtåliga kroppsdelar med nålar. Att våldtaga kvinnor räknades icke till det värsta.

I dessa ohyggligheter deltog även en del svenska trupper.

I vissa trakter höll befolkningen på att dö ut och det har beräknats, att trettioåriga kriget reducerade Tysklands folkmängd till omkring hälften.

»Tyskland hade blivit en ödemark med hela trakter utan befolkning, en öken där råhet och barbari uppslagit sina bostäder; näringar, slöjder, handel, vetenskap och konst, alla kulturens olika grenar voro för århundraden förtrampade, tillintetgjorda, förstörda», skriver ovannämnda författare.

Ovanstående äro endast några få bilder från flydda tider, men de äro tillräckliga för att bevisa krigens kulturfientlighet.

K. Elving.

Det Anarkistiska Biblioteket

Karl Elving
Krigets kultur
1929

Tidningen Brand #4 1929

www.anarkistiskabiblioteket.se